

יום ה', ו' באדר ראשון תשע"א (10 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

חמשת הפרשות האחרונות של ספר "שמות" עוסקות ב**בניית המשכן**, שהיווה מוקד לעבודת ה' במשך שנות הנדודים של בני ישראל במדבר ועד לבניית בית המקדש ה-I ע"י שלמה המלך, כ-480 שנה מאוחר יותר. פרשת "תצווה" דנה, בין היתר, בבגדי הכהונה – גם של הכהן ה**הדיוט** וגם של הכהן ה**גדול**.

באשר לכהן הגדול, אחד הבגדים המיוחדים שלו היה ה**אפוד** – בו היו מונחים ה"אורים ותומים" שבעזרתם היה הכהן הגדול מנחה את העם לעשות את רצון ה'. מרכיב אחד של ה"אורים ותומים" היה ה**חושן**, מערך מורכב מ-12 אבנים [ר' **התמונה**], אחת לכל שבט, עם שמו של השבט חרוט עליה. ורצועות האפוד היו קשורות על הכתפיים בעזרת שתי אבנים נוספות, אחת על כל כתף.

המאמר הבא - של הרב בן-ציון פירר מתוך דברים בספרו, "הגיונה של התורה" מתייחס לשוני בין שני סוגי האבנים...

"מיזוג שבטים לעם"

בעניין האפוד, אחד מבגדי הכהן הגדול, שתואר בתחילת פרשתנו, מוסיפה התורה כמה פרטים לגבי שתי האבנים המחוברים לאפוד:

"וּלְקַחְתָּ אֶת-שְׁתֵּי אַבְנֵי-שֹׁהַם וּפְתַחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שָׁשָׁה מִשְׁמַתָּם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת-שְׁמוֹת הַשָּׁשָׁה הַנּוֹתָרִים עַל-הָאֶבֶן הַשְּׁנִית—כְּתוּלְדָתָם. מַעֲשֵׂה חָרָשׁ אֶבֶן--פְּתוּחִי חֲתָם תִּפְתַּח אֶת-שְׁתֵּי הָאֶבֶנִים עַל-שְׁמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסַּבַּת מִשְׁבָּצוֹת זֶהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם. וְשַׁמַּת אֶת-שְׁתֵּי הָאֶבֶנִים עַל כְּתֹפֶת הָאֶפֶד אֶבֶן זָכָרֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אֶהָרֹן אֶת-שְׁמוֹתָם לִפְנֵי ה' עַל-שְׁתֵּי כְתֻפֵּי--לְזָכָרֹן." [שמות כ"ח 9-12]

ובהמשך: "וְנָשָׂא אֶהָרֹן אֶת-שְׁמוֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל-לְבוֹ--בָּבֹאוּ אֶל-הַקֹּדֶשׁ לְזָכָרֹן לִפְנֵי-ה' תָּמִיד. וְנָתַתָּ אֶל-חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת-הָאוֹרִים

"לו--עַמִּי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ. כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדִי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת 17⁰¹ (ב"ש): 17⁰¹ (י-ם): 16⁴⁷ (ת"א): 17⁰¹ (חיפה): 16

51

צאת השבת 18⁰⁰ (ב"ש): 18⁰⁰ (י-ם): 18⁰⁰ (ת"א): 18⁰¹ (חיפה): 18

00

יום נעים ושמה, ושבת שלום

פרשת השבוע: "תצווה" [שמות כ"ז 20 – ל' 11]

ומבורך!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

יום ה', ו' באדר ראשון תשע"א (10 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

וְאֶת-הַתָּמִים וְהָיוּ עַל-לֵב אֶהְרֹן בָּבֹאוּ לִפְנֵי ה' וְנָשָׂא אֶהְרֹן אֶת-מִשְׁפַּט בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עַל-לְבָבוֹ לִפְנֵי ה'--תָּמִיד... [שם שם 29-30]

שמות בני ישראל היו חרותים גם על אבני האפוד וגם על אבני החושן. בחושן, שנשא אהרן על לבו – 12 אבנים; באפוד – 2 אבנים, אחת על כל כתף. בחושן, אבן אחת לכל שם של שבט, ובאפוד 6 שמות על אבן אחת. למה נשתנו אלה מאלה? האורים והתומים היו באבני החושן ולא באבני האפוד. במה עדיפותן של אבני החושן על אבני האפוד?

אלא – שלפנינו סימוני דרך למיזוג שבטים לעם. שבטי ישראל הפכו להיות עם במדבר – בקבלת התורה בהר סיני: "... הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעָם לַה' אֱלֹקֶיךָ." [דברים כ"ז 9] לא קל למזג שבטים לעם. המחיצות השבטיות מפריעות לאחדות לאומית. כל אחד מסתגר קצת בתוך שבטו, ובני שבטו קרובים ללבם יותר מבני שבטים אחרים. כל אחד רוצה לראות בכבוד שבטו בתוך כל יתר השבטים. הפיצול השבטי נותן מקום לסיבוכים ולחיכוכים פנימיים בינשבטיים. במקום להפנות את חוד המאבק נגד האויב מבחוץ, שנגדו יצטרך כל העם להילחם בבוא הזמן לכבוש את ארץ כנען, נאבק כל שבט לכבוש לו עמדות מפתח בתוככי המחנה פנימה.

מיזוג זה אפשר להשיגו בשתי דרכים:

(א) בדרך הקצרה של חזק יד מצד העומדים בראש העם, או

(ב) בדרך יותר ארוכה של תהליך ממושך בהריסת המחיצות בין שבט לשבט ובהיתוכם בכור הלאומי של תורה אחת ומשפט אחד, הרואים את כל השבטים כחטיבה אחת, עד שהזהות השבטית אינה מעלה ואינה מורידה בעיני בני השבטים. ואם שבט לוי נבחר מיתר השבטים, הרי זה במצוות אלוקים, ולא מפני שבני שבט זה רואים עצמם עדיפים מיתר השבטים.

ה' בחר בדרך השניה. לא מיזוג בכח הזרוע, אלא ע"י תהליך ממושך. אין לעקור מליבו של אדם רגשות טבעיים של שייכות שבטית. עקירה זו בכח

"לו--עמי שמע לי ישראל בְּדַרְכֵי יְהוָה. כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֶכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדִי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום חמישי בשבת

כניסת השבת 17⁰¹ (ב"ש): 17⁰¹ (י-ם): 16⁴⁷ (ת"א): 17⁰¹ (חיפה): 16

51

צאת השבת 18⁰⁰ (ב"ש): 18⁰⁰ (י-ם): 18⁰⁰ (ת"א): 18⁰¹ (חיפה): 18

00

יום נעים ושמה, ושבט שלום

פרשת השבוע: "תִּצְוֶה" [שמות כ"ז – ל' 11]

ומבורך!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

יום ה', ו' באדר ראשון תשע"א (10 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

הזרוע היא מסוכנת. התוצאה יכולה להיות בלתי רצויה. הריסת מחיצות ע"י פקודה יכולה להביא לידי הקמת מחיצות יותר חזקות ויותר סוגרות. יש לפורר את המחיצות הללו בלבותיהם של ישראל בכח השכנוע. להחדיר בהם את התודעה של "ומי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ..." [דברי הימים_א' י"ז 21]. גוי אחד ולא גוי בתוך גוי. רגשות שבלב לא משנים בן רגע. כדי להחליף אהבת השבט באהבת העם, יש צורך בזמן. במידה שתעלה אהבת העם, באותה מידה תצטמצם הסתגרות השבט. דבר זה עושים קמעה, קמעה, טיפין, טיפין. החושן שעל לב אהרון הכיר עוד בזכות החלוקה השבטית. לכל שבט – אבן משלו, צבע משלו, סימן היכר משלו. כך הם רגשות הלב לעת עתה ואין להתעלם מהם. אולם הנשיאה בעול (כמיוצג ע"י כתפות האפוד) צריכה להיות תכף ומיד ע"י כל השבטים במידה שוה. בכוחות משותפים. בעול המלחמה מול האויב מבחוץ, במשימת כיבוש הארץ, יש צורך במיזוג מידי. אין להעמיס את העול הזה על שכמם של קצת מן השבטים. לגבי חובות וזכויות, כולם שווים מן הרגע הראשון. על כתפות האפוד אין מקום לייחוד שבטי. כל השבטים ביחד מהווים שתי הכתפות של הממלכתיות הישראלית.

האורים והתומים לא היו על אבני האפוד, אלא על אבני החושן, לומר שכדי להחליט בשאלות מדיניות ממדרגה ראשונה, יש להתחשב באינטרסים של כל שבט ושבט על הייחוד שבכל אחד מהם. כי רק אז יש תוקף מוסרי להחלטות אלה. בעיני ה' נקרא טוב מה שהוא טוב לכל השבטים במידה שווה. מה שהוא טוב לכל שבט גם בתור שבט, ולא רק בתור חלק מן העם. כל עוד יש עדות שונות בתוך העם ולכל עדה ייחוד משלה, אין לפגוע בייחודה של אף אחת מהן. האורים והתומים שהאירו את דברי אלוקים חיים בשאלות שנפש האומה תלויה בהן, נצמדו לחושן שעליו היו השבטים בייחודם. לכל שבט – סמל משלו. להורות כי כל עוד יש הבדלים שבטיים או עדתיים, אין להתעלם מהם ויש להתחשב בהם.

"לו--עמי שמע לי ישראל בְּדַרְכֵי יְהוָה. כְּמַעַט אוֹיְבֵיהֶם אֶכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדַי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום חמישי בשבת

כניסת השבת 51
 (ב"ש): 17⁰¹ (י-ם): 16⁴⁷ (ת"א): 17⁰¹ (חיפה): 16

צאת השבת 00
 (ב"ש): 18⁰⁰ (י-ם): 18⁰⁰ (ת"א): 18⁰¹ (חיפה): 18

יום נעים ושמח, ושבט שלום

פרשת השבוע: "תִּצְוֶה" [שמות כ"ז – ל' 11]

ומבורך!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.